
NIEUWS UIT DE GEMEENTE

Sappemeer-Noordbroek

VAN DE REDACTIE

Veel kerkdiensten beginnen weer en ook andere kerkelijke activiteiten staan op stapel. Zoals de koffieochtenden en de gespreksgroep in Veendam. Beide gemeenten zonden voor twee evenementen in de regio kopij in. Het is de kopij over: Het thema voor 2021 – 2022, “Nieuw doopsgezind Peil” en “Seminary on tour” dat op 30 oktober 2021 plaats vindt. U vindt die dus niet onder het ‘Nieuws uit de gemeenten’, maar in het algemene gedeelte. Wij wensen u veel leesplezier.

STARTDAG

Vandaag hebben we de startdag gevierd met het thema dankbaarheid.

Dankbaar dat we samen kunnen komen als gemeente. Het was een fijne viering waarbij we stil hebben gestaan bij de jarigen die een prachtige roos kregen en gezongen voor zuster Tikit Hekman die jarig was.

Onze pianist Henk Hekman speelde het prachtige lied van Ramse Shaffey Zing, lach, huil bid vecht en verwonder je .

Yktje memoreerde aan de herdenkingdienst van Gerrit Olthof met het gedicht de tijd van Liselore Gerritsen.

En verhaalde over de prachtige zilveren troffel (met inscriptie jaartal 1846) die de familie Veerkamp aan onze Doopsgezinde Gemeente heeft geschonken.

In de open ruimte vertelden de gemeenteleden waar ze dankbaar voor waren in hun leven in het hier en nu.

Na afloop van de viering was er koffie en tijd om bij te praten .

De eerst volgende dienst is 19 september met ds.Tjalling Kindt.

3 oktober vieren we de Broederschapsdag in Groningen.

Wij feliciteren in september – oktober – november - december 2021

11 personen
(i.v.m privacy-regels weggelaten)

Jaarverslag Stichting Oude Groninger Vermaningen.2020

Zoals u allen ervaren heeft hebben de activiteiten en de vieringen van de Doopsgezinde Gemeente in Sappemeer een even stil gelegen vanwege Covid. De contacten verliepen digitaal of via papieren huisdiensten en een aantal keren zijn we samen gekomen o.a. voor een uitvaart in de kerk en de herdenkingsdienst op 6 december.

Op 23 februari 2020 hebben we nog een driekerken concert gegeven waar burgemeester Adriaan Hoogendoorn op het orgel speelde. De kerkzaal was bomvol en de vele bezoekers hebben genoten van het orgelconcert.

Sinds 2011 wordt de kerk beheerd door de Stichting Oude Groninger Vermaningen die zich ten doel stelt om het Rijksmonument en het Doperserfgoed te onderhouden en de kerk multifunctioneel inzetbaar te maken. Niet alleen voor kerkvieringen maar ook voor orgelconcerten, lezingen en theatervoorstellingen zowel voor kinderen als volwassenen te gaan organiseren. De verhuur omvat zowel de kerkzaal als de bovenzaal.

Inmiddels hebben we overleg met de Historische Vereniging die de bovenzaal graag wil gebruiken om het archief op te slaan en vergaderingen te gaan houden.

Het stichtingsbestuur is gedurende deze periode gestart met de restauratie van de kerk.

Met subsidie van het rijk en de provincie en subsidiegevers en de hulp van vrijwilligers konden we aan de slag.

Als eerste is het Lohman-van Oeckelenorgel gerestaureerd. De vloerbedekking in de kerk werd eruit getrokken en spijkervrij gemaakt. Vervolgens zijn in de kerk de muren en de gewelven hersteld en werden de tot nu toe witte zuilen okerkleurig geverfd. Om meer ruimte te maken zijn van het grote bankenblok aan de voorzijde twee banken verwijderd en aan de achterkant één bank. Verder zijn de banken opnieuw geverfd en werd het sanitair aangepast waaronder een rolstoelvriendelijk toilet. De bovenzaal en trap en hal werden voorzien van nieuwe vloerbedekking. Om het gebouw voor meerdere doeleinden te gaan gebruiken, zoals bijvoorbeeld

Mennomaaltijden, werd er in de bovenzaal een nieuwe keuken geplaatst.

In kader van duurzaamheid werd de kerkzaal onder de vloer geïsoleerd. En in het nieuwe denken hoort ook een eigentijdse aanpassing voor licht en geluid. Dit laatste is inmiddels gerealiseerd. Achter in de kerk staat een bedieningspaneel om de klanken

van muziek en zang nog mooier te laten klinken.

Na deze opsomming van activiteiten in het jaar 2020 blijft er een grote wens over die nog niet vervuld is, namelijk de oprit van de openbare weg naar de kerk. Het is nu voor personen met een rolstoel niet mogelijk de kerk te bezoeken. Deze belemmering willen we graag wegnemen door een rolstoelvriendelijk ingang te realiseren. Via een aantal subsidiegevers, zoals het Prins Bernard Cultuurfonds, het ANWB fonds en de Stichting Klugkist hebben we inmiddels een bijdrage ontvangen, maar het is nog niet voldoende om ons plan uit te voeren.

Biotoop

De pastorietaan is nog steeds een mooie tuin. Voor de pastorie ligt de voormalige vijver, er groeit nu gras in een zacht aflopende kuil die in het voorjaar vol staat met paarse krokussen waartussen grote pollen dubbele sneeuwklonkjes. Naast de kerk staat een bijna 200 jarige beuk.

Achter de pastorie ligt Wijngaard de Croonhoven, sinds 2005 verbouwt Jan Wehrmeyer hier druiven. En afgelopen jaar heeft de Wijngaardenier achter in de kerk een wijnkelder gerealiseerd. Deze ruimte is geschikt om het wijnproces te bekijken en te beleven.

Wijngaard de Croonhoven wordt beschreven in het boek 12 keer wijnweekendje weg in NL.

In het jaar 2020 tijdens de restauratie hebben we gedroomd over een AIRBNB achter in de kerk. De tekeningen zijn klaar ,we wachten het gemeentebesluit af of we vergunning krijgen voor het realiseren van deze droom. Het zou een mooie herbestemming zijn van een deel van het gebouw.

A. van der Meer-Kooiker (Voorzitter)

Uitnodiging

Buitendag voor kerkenraadsleden op 9 oktober a.s. op “ Buitengoed Fredeshiem”
Onder het motto: ***”Ander normaal,nieuwe kansen”***.

Deze dag is bedoeld als herstart van gemeentezijn na Corona. We streven naar een dag van ontmoeting, inspiratie en bemoediging .

Programma :

10.00 uur: inloop met koffie/thee

10.30 uur: opening

10.40 uur: interactieve lezing met als thema : “Een wenkend perspectief voor de toekomst!”

door Prof. Dr. Gabriel G. Anthonio

12.45 uur: lunch

13.30 uur: tijd voor een korte wandeling

14.00 uur: vesper

14.30 uur: afsluiting met koffie/thee

Per gemeente kunnen twee kerkenraadsleden worden opgegeven.

De Ring Zwolle, de FDS en de GDS bieden deze dag aan en vragen een bijdrage van de gemeenten van € 10,00 per persoon.

Opgeven is mogelijk tot 15 september a.s. via de mail van de GDS :aghoekema@riepma.com of per telefoon bij A. van der Meer-Kooiker 06-43152956

De bijdrage van de gemeente dient voor 1 oktober a.s. te worden overgemaakt op rekening NL80TRIO0254481396 van de GDS.

Met hartelijke groet ,namens Ring Zwolle, FDS,GDS
Atsje van der Meer-Kooiker voorzitter GDS

EN DAN NOG DIT . . .

DE BIJBEL VAN MIJN MOEDER

Nummer 4

Enkele lezers/lezeressen van ons blad wezen mij erop dat mijn naam ontbrak onder het vorige artikel. Bij het maken van de layout van het blad wordt, wanneer dat beter uitkomt, regelmatig een artikel verschoven van de ene naar een andere pagina. Daarbij kan het voorkomen dat bij het knippen en plakken een regel wegvalt. In dit geval dus de ondertekening. Excuus hiervoor. Gerard Iwema

Mijn grootvader had, zoals ik in het eerste artikel al vertelde, een soort voorwoord in de trouwbijbel van mijn ouders geplaatst. Ook vond ik een velletje dat hij in 1952 heeft geschreven waarvan ik niet weet wanneer dat in deze Bijbel terecht is gekomen. Ik denk nadat hij niet meer alleen op de Helperbrink in Groningen kon wonen en bij mijn ouders in Amsterdam in huis kwam. Dat zal begin jaren 60 geweest zijn.

Het blaadje draagt de titel; *Jezus klaagt over 's mensen houding tegenover Hem.*

Met daaronder de volgende tekst: *Ik ben het licht, maar men ziet Mij niet
Ik ben de weg, maar men bewandelt Mij niet.
Ik ben de liefde, maar men bemint Mij niet
Ik ben almachtig, maar men vreest Mij niet.
Ik ben wijs, maar men luistert naar Mij niet.
Ik ben barmhartig, maar men vertrouwt Mij niet.
Ik ben waarachtig, maar men gelooft Mij niet. - -
Als gij dan verloren gaat, zoo verwijt het Mij niet.*

*Deze woorden staan geschreven aan de wand
van een oud klooster in Lünenburg
Hebben zij u ook iets te zeggen?*

H.K. 1952 (H.K. staat voor Henderikus Kwant)

Natuurlijk hebben die woorden mij ook iets te zeggen. Ik denk echter wel dat mijn interpretatie nogal afwijkt van die van mijn grootvader. Hij was opgevoed in de leer van de Ulrumse predikant Hendrik de Cock, die in 1834 de toenmalige Nederlands Hervormde kerk verliet omdat die, naar zijn mening, veel 'te licht' was geworden. Het gevolg was de zo genoemde 'Afscheiding'

Het is de leer waarin het woord 'predestinatie' (= uitverkiezing) ook een centrale rol speelt. Wanneer ik een beetje 'kort door de bocht ga' kun je zeggen: God weet alles, ook van tevoren en dus staat ook al vast wie er 'verloren' gaat en wie niet.

Daarop voortbordurend meent men dat een mens, wanneer die niet in het verlossende werk van Christus gelooft, reddeloos verloren is.

Persoonlijk heb ik altijd moeite gehad met deze opvatting. Het is wel erg duidelijk, maar ik kan er maar geen liefdevolle god in ontdekken.

Wanneer dan wordt gezegd dat die verlossing in Christus juist de genade van God is uit liefde voor de mens, kan ik dat niet tegenpreken. Sterker nog, ik denk dat de Liefde van God (en ik schrijf het nu maar uit eerbied met een hoofdletter) zo groot is dat ik het niet begrijpen kan.

Die liefde is, hoe dan ook, niet gebonden aan een kerkelijke leer of lidmaatschap.

Misschien zelfs niet aan 'gelovig zijn' of niet, hoewel de evangeliën het Jezus regelmatig laten zeggen dat wie niet in Hem geloofd niet het eeuwige leven kan ontvangen.

Wanneer we dat letterlijk nemen zouden alle mensen die nooit het Evangelie gehoord hebben, niet terug kunnen gaan naar de bron van waaruit ook zij gekomen zijn. Want dat betekent voor mij het doorgaande leven na de dood.

De vraag is dan: "Maakt het dus niet uit of je christelijk gelovig bent of niet?"

Is het dan niet veel gemakkelijker om helemaal niet gelovig te zijn?

Ik begeef mij nu duidelijk op glad ijs.

Ik ben van mening dat 'elk' mens de opdracht heeft om te leven zoals het bedoeld is.

Met andere woorden, als mens hebben we een opdracht om Gods beeld hier op aarde te zijn, ongeacht of je nu gelovig bent of niet. Jezus was daarin een goed voorbeeld!

Wij stellen allemaal 'God' voor als een persoon. Anders zou het ook te abstract zijn wanneer we Hem zouden duiden, Maar, wat wij 'God' noemen is in wezen een oerkracht die in elk mens werkt. Of, beter nog, in elk mens aanwezig is. Een kracht die we mogen ervaren als een 'spirit', als de Geest van hierboven.

Lang niet iedereen is zich bewust van die geest en wie zich dat wel bewust is mag het met een hoofdletter G schrijven en mag zich 'kind van God' weten.

Hoe het met niet christenen zal gaan?

Ik weet het niet. Ik kan er dus ook niet over oordelen. Mijn vader zei in dit soort gevallen: Laat het oordelen maar aan God over". En hij had gelijk. "Het oordeel over 'de ander' moeten we maar aan de Eeuwige overlaten.

Gerard Iwema

REGIONAAL NIEUWS

Nieuw Doopsgezind Peil

Jaarthema 2021/2022

Tijdens de Assemblee van de Wereldraad van Kerken in Busan (Zuid-Korea) in 2013 werden de lidkerken wereldwijd opgeroepen samen verder op te trekken in een Pelgrimage van Gerechtigheid en Vrede. Deze Pelgrimage duurt zeven jaren tot de volgende Assemblee, die zal worden gehouden in Karlsruhe, Duitsland, augustus/september 2022. De doopsgezinden in Nederland hebben gehoor gegeven aan de oproep en hun jaarthema's ermee in overeenstemming gebracht. Het nieuwe seizoen (2021-2022) is dan ook voor ons het laatste jaar waarin de Pelgrimage-thematiek wordt aangehouden.

Als je aan een pelgrimstocht begint, zorg je dat de inhoud van jouw bagage is afgestemd op de lange, onzekere tocht. Ook in onze geestelijke pelgrimage hebben wij zaken meegenomen die ons van belang leken voor de komende jaren. Onderweg bleek echter dat niet alles wat in onze 'rugzak' zat ook inderdaad nuttig was. Ook grepen wij wel eens mis, en moesten wij onderweg de inhoud aanvullen met nieuwe dingen waarvan wij van tevoren niet hadden gedacht dat wij ze nodig zouden hebben.

In dit zevende jaar van onze pelgrimage wordt het tijd om de balans op te maken. Wat namen wij mee uit onze traditie? Een traditie die zowel gevormd werd door de eigen doperse keuzes in de tijd van de Reformatie, als door het Modernisme van de negentiende eeuw. In de loop van de tijd zijn onze geloofsopvattingen in veel opzichten veranderd. Als wij naar de hedendaagse doopsgezinde geloofsgemeenschap kijken, behoren tot 'het doopsgezind eigene' het afwijzen van het eedzweren, de nadruk op het verwerpen van geweld, de sterke band met de op de bijbel gerichte verkondiging en het accent op de navolging van leer en leven van Jezus van Nazareth. Er is ook meer ruimte gekomen voor de persoonlijke geloofsbeleving en spiritualiteit. Sinds het begin van de vorige eeuw is het de gewoonte om een persoonlijke geloofsblijdenis te schrijven voor je door de doop tot te gemeente toetreedt. Je voegt jouw geloof in, in dat van de gemeente. Het is daarna een uitdaging om het geloofsgesprek steeds weer op te pakken en te blijven kijken naar wat wij samen geloven. Dat is immers wat ons richting geeft in de gemeente.

De manier waarop wij vormgeven aan ons gemeentelven en onze vieringen is in de loop van de tijd veranderd, net zoals dat met de tradities in de maatschappij om ons heen is gebeurd. Tradities hebben een dynamisch karakter en blijven alleen in stand als ze met de behoeften van hun tijd meegaan.

In het komende jaar kunnen wij bij onszelf en met anderen nagaan welke geloofsopvattingen, welke gebruiken en welke gewoonten uit onze traditie ons onveranderd dierbaar zijn gebleven, aan

welke elementen hieruit wij minder waarde zijn gaan hechten, en aan welke nieuw ontdekte zaken wij in het gemeentelven een grotere plaats zouden willen geven. Een belangrijk hulpmiddel daarbij zouden onze ervaringen uit 2020 kunnen zijn, toen de wereld door de coronapandemie ineens op z'n kop stond en veel dingen die altijd vanzelfsprekend geweest waren ineens niet meer konden. Alles kwam onder druk te staan en dat bracht soms aan het licht wat wij werkelijk belangrijk vinden.

Afstand houden, thuis werken, geen culturele activiteiten meer en lege winkelstraten werden de norm en dat voelde heel onwennig. Ook kerken konden niet op de gebruikelijke voet functioneren. Gemeenten konden niet meer op zondag samenkomen en ook huisbezoek was niet meer mogelijk. Het zorgde voor verwarring en hier en daar vast ook voor paniek. Want hoe doe je dat dan: onder die omstandigheden toch nog geloofsgemeenschap zijn? Hoe zorg je dat mensen beziel en geïnspireerd blijven? En hoe zorg je dat je op afstand toch met elkaar verbonden blijft? Nu gemeenten niet konden doen wat ze altijd deden, moesten ze zich opnieuw afvragen wie ze eigenlijk zijn, wat ze als hun opdracht zien in deze tijd en hoe ze daar nu vorm aan konden geven. Het maakte veel creativiteit los. In rap tempo werden de gemeenten digitaal 'fit'. Digitale vieringen, mail en de telefoon zorgden ervoor dat we verbonden bleven. Palmpasen-knutselpakketten voor de kinderen en koffiedrinken per Zoom zijn ook voorbeelden van de oplossingen die werden gevonden. Waar voor de één iets wegviel met het stilvallen van de gewone kerkgang, leek er voor de ander juist ruimte te ontstaan. Ruimte om nieuwe manieren van geloofsbeleving te ontdekken en uit te proberen. Je zou de afgelopen periode daarom ook als een hele spannende en avontuurlijke tijd kunnen zien. Een tijd waarin van alles in beweging was en is, met gelovigen die van het gebaande pad afgaan en met elkaar nieuwe wegen ontdekken.

Tegen de tijd dat we met dit nieuwe jaarthema aan de slag gaan, hopen we corona eindelijk een

beetje onder controle te hebben. Dat betekent dat we in de kerkbanken weer zij aan zij uit volle borst met het orgel mee mogen zingen.

Bij het schrijven van dit stuk is dit echter nog toekomstmuziek. We verlangen ernaar, maar we moeten ook nog geduld hebben. Tegelijkertijd

roept het ook de vraag op hoe we tegen die tijd verder gaan. Gaan we terug naar hoe het altijd was? Of is er iets blijvend veranderd? Weten we nu misschien beter wie we zijn, als geloofsgemeenschap? En hebben we in deze onzekere tijd nieuwe vormen gevonden waar we mee verder willen? Durven we onze creativiteit ook te gebruiken om onze blik naar buiten te richten en ervoor te zorgen dat onze gemeente een aantrekkelijke plek wordt die uitnodigt tot

meedoen? De onzekere tijd gaf ons misschien ook de rust om eens na te denken over waar wij nu eigenlijk samen in geloven. Kunnen wij aan mensen van buitenaf uitleggen waar wij voor staan? Vragen die wezenlijk zijn. De gemeente is er immers niet voor haarzelf. Zij is een plek waar mensen samen met anderen kunnen oefenen in mens zijn. Een plek waar je anderen ontmoet die jouw gedachten scherpen, die je bemoedigen en die samen met jou willen werken aan vrede en gerechtigheid, aan duurzaamheid en materiële gelijkheid, opdat iets van Gods Koninkrijk zichtbaar wordt in onze wereld. Hoe kunnen we Gods geest de ruimte geven om te waaien en ons te inspireren?

Het eindpunt van een pelgrimsreis is het begin van de volgende tocht. We zijn een ervaring rijker, die ons leerde om licht te reizen, met alleen het meest noodzakelijke in de rugzak. Wat zit er nog in die rugzak? Wat hebben we er onderweg uitgehaald en achtergelaten? Wat zouden wij er alsnog uit willen halen omdat wij het eigenlijk als ballast ervaren? Waar geloven wij in? Wie willen wij in de wereld zijn? Dat zijn onze wegwijzers als geloofsgemeenschap op onze route naar de toekomst. Geïnspireerd door de titel van het document van Henk Stenvers over de toekomst van

de Nederlandse doopsgezinden, Lopen op het water, stellen wij ons de vraag: wat wordt het Nieuw Doopsgezind Peil waar wij ons op gaan richten? Het is aan ons om dat Nieuw Doopsgezind Peil vast te stellen, met een gezamenlijke ontdekkingsreis in het seizoen 2021-2022, als navigatiesysteem voor de jaren die daarna komen.

Seminary on tour

30 oktober 2021

Het Doopsgezind Seminarium reist naar het noorden van ons land en nodigt de broeders en zusters in Groningen, Friesland en de Ring Zwolle uit om mee te doen. Met een bus toeren we op zaterdag 30 oktober langs de vermaningen van Roden,

Zijldijk en Sappemeer. Voor koffie, lunch en thee wordt gezorgd.

Er komen in de drie vermaningen zes interactieve workshops, geleid door docenten van het Seminarium.

Samen met de deelnemers zoeken zij naar (doopsgezinde) antwoorden op vragen van deze tijd. Het wordt een theologische proeverij met ter afsluiting een korte viering in de kerk in Sappemeer.

De dag start om 9.30 uur vanaf P en R van Hoogkerk en duurt tot 17.30 uur.

De onderwerpen van de workshops zijn:

1. Terug naar de toekomst door Christiane Karrer.
2. Mennonite innocence, how to deal with a difficult past door Andres Pacheco en Fernando Enns. (in het Engels)
3. Vieren met de eekhoorn en de olifant, over nieuwe taal en andere bronnen door Fulco van Hulst.
4. Inventieve theologie door Chris Doude van Troostwijk.
5. Wat zeggen deze stenen ons? door Nina Schroeder.
6. Theologie in tijden van niet weten door Marion Bruggen.

Reis een dag mee met het Seminarium. Theologie doet ertoe!

Aanmelden bij Vera Kok - vera.kok@ads.nl of 020-6230914

Programma

9.30 uur	De bus vertrekt van P en R Hoogkerk
10.00 uur	Aankomst gemeente Roden – koffie
10.30 - 11.30 uur	Programma Roden (keuze uit twee workshops)
11.45 uur	Vertrek uit Roden
12.30 uur	Aankomst gemeente Zijldijk – lunch
13.00 - 14.00 uur	Programma Zijldijk (keuze uit twee workshops)
14.15 uur	Vertrek uit Zijldijk
14.45 uur	Aankomst gemeente Sappemeer – thee
15.15 - 16.15 uur	Programma Sappemeer (keuze uit twee workshops)
16.15 - 16.45 uur	Afsluitende viering met poëzie en meditatie door Alex Noord en Yvette Krol
17.00 uur	Terug naar opstapplaats Hoogkerk
17.30 uur	Aankomst P en R Hoogkerk

Workshops

1 - Terug naar de toekomst door Christiane Karrer

Hebt u / heb je ooit de test gedaan hoeveel 'aardes' er nodig zouden zijn als allen zo leefden als u / jij? 2,3, 4 aardes? We gaan op zoek naar een goed leven op de éne aarde. Het oude, bijbelse idee van gerechtigheid gaat dwars in tegen ons modern wereldbeeld. Kan het - juist daarom - inspiratie bieden voor een nieuw perspectief? Boeiende bijbelse poëzie - informatie over bijbelse 'gerechtigheid' - samen op weg naar een eigentijdse kijk op goed leven.

2 - Mennonite innocence, how to deal with a difficult past door Andres Pacheco en Fernando Enns (in het Engels)

When we Mennonites look into our own history, we tend to see ourselves as an oppressed minority which has resisted nonviolently. Recent research shows, however, how Mennonites have also been on the offending side. For instance, it has become clear that Mennonites did not only oppose the German Nazi regime, but actively followed that ideology; Mennonite refugees from Europe became settlers in North America (USA and Canada) and appropriated land that originally belonged to Indigenous communities. – Besides the historical questions, these examples provoke two theological-ethical questions to be addressed in the workshop:

1 How do Mennonites address their difficult past?

2 How to deal with the guilt of former generations – in order to heal and reconcile?

3 - Vieren met de eekhoorn en de olifant, over nieuwe taal en andere bronnen

door Fulco van Hulst

Oude woorden worden sleets, wanneer we niet meer weten waarom we ze gebruiken en wat we er eigenlijk mee uit (willen) drukken. Kun je dan ook andere taal gebruiken, nieuwe woorden, om de liturgie nieuw leven in te blazen, of moeten we, zoals Nico ter Linden bepleit juist vasthouden aan het verhevene van het *'Onze hulp is in de naam van de heer die hemel en aarde gemaakt heeft'*? En is een kerkdienst wel een kerkdienst als niet de woorden van Jezus of van de profeten van het Oude Israël klinken, maar wij aan het denken worden gezet over de wederwaardigheden van eekhoorn en olifant?

Met elkaar onderzoeken we de functie en betekenis van oude woorden en de zin en onzin van nieuwe woorden en nieuwe verhalen in onze vieringen en ontmoetingen.

4 - Inventieve theologie door Chris Doude van Troostwijk

Over de vraag: Wat is geloven. Overtuigen of overtuigd raken om bereid te zijn te weten, te willen en te ervaren. In deze workshop worden de verschillende workshops van de dag met elkaar op een creatieve wijze verbonden. Ieder maakt daarbij aan de hand van 5 stappen een eigen tekst, verhaal of preek.

5 - Wat zeggen deze stenen ons? door Nina Schroeder

Wat betekenen de kerkgebouwen voor mensen van nu? Hoe beleef je dat erfgoed? Wat is er in de loop der tijd veranderd - of juist niet? In deze workshop denken we eerst samen na over het verleden. Over de schuilkerk in de doopsgezinde geschiedenis en over de materiele cultuur en het kerkgebouw als religieus erfgoed. We kijken ook naar de tijd van nu en de toekomst. Wat is er belangrijk en minder belangrijk is in doopsgezinde perspectief aan het kerkgebouw als plek om elkaar te ontmoeten nu en in de toekomst. Deze workshop betreft daarbij, onder andere, het ADS jaarthema 'Nieuw Doopsgezind Peil' en ook het huidige doopsgezind erfgoed van de ADS, uitgevoerd met medewerking van het Museum Catharijneconvent en geregistreerd in de database 'kerkcollectie digitaal'.

6 - Theologie in tijden van niet weten door Marion Bruggen

We leven in een spannende overgangstijd. Dat heeft zijn weerslag op onze geloofsgemeenschappen. Gaan we nu corona op zijn retour is naar een oud of nieuw normaal? Vallen we terug op hoe het was of blijven we openstaan voor de creativiteit die door de lockdown geprikkeld is. Jezelf opnieuw uitvinden is niet gemakkelijk. Het vraagt om het loslaten van oude gewoonten, het verdragen van onvoorspelbaarheid en de moed om te experimenteren. In de bijbel zien we dat God aan het werk is waar mensen het bekende durven te verlaten. Daar worden mensen omgevormd en bevrijd en de relatie met de Eeuwige verdiept. Een leerschool die soms jaren kan duren, verandering van houding, waarden en spiritualiteit. Hoe gaan wij verder in deze tijd van onzekerheid en niet-weten. Laten we ons leiden door angst of durven we die angst om te buigen naar creativiteit en wendbaarheid?

Van bomen en de dingen die voorbij gaan

Vriend Boom en ik hadden weer een gesprek. "Heb je dat ook niet af en toe", vroeg ik hem, "dat je bepaalde dingen aan jezelf zou willen veranderen?" Boom schudde zijn takken heen en weer, een teken dat hij nadacht. Een paar bladeren vielen op de grond. "Je bedoelt dat ik zou willen dat m'n takken wat dunner of dikker zouden zijn of dat mijn bladeren een andere vorm zouden moeten hebben?", vroeg hij uiteindelijk. "Inderdaad, zoiets." Hij schudde bedachtzaam het hoofd. "Ik kan me niet heugen dat ik daar ooit bij heb stilgestaan", zei hij. "Maar er bestaat een verhaal van een boom die dat soort gedachten wel had. Hij leefde in een bos hier niet zo ver vandaan en toen hij van twijg was uitgegroeid tot een flinke boom, kreeg hij op een dag een slanke berk in de gaten die aan de overkant stond. Vanaf dat moment leek het wel alsof hij bezeten was van de mooie vormen van de berk, hij zagde maar door over de slanke vormen en de elegante bewegingen. We werden er allemaal nogal moe van, kan ik je vertellen." Boom zweeg. "Ja, en toen?", vroeg ik ongeduldig, "wat gebeurde er verder?" "We probeerden hem allemaal ervan te overtuigen dat hij goed was zoals hij was, dat het nou eenmaal niet de bedoeling is dat we er allemaal precies hetzelfde uitzien." "Dat had zeker geen effect?", vroeg ik. Boom keek mij even aan en ik kon hem bijna horen denken. "Dat klopt", vervolgde hij zijn verhaal. "Het werd nog erger toen hij op een gegeven moment zichzelf kon zien in het beekje dat zich vlak naast hem bevond.

De hele dag maakte hij zich druk over zijn buitenkant waardoor hij als het ware vergat te leven. Het gevolg was dat hij er steeds slechter uit ging zien, zijn bladeren verloren langzaam hun glans en kleur." "Wat is er van hem geworden?", vroeg ik nieuwsgierig. "Het werd herfst en zijn bladeren vielen van hem af. De bladeren bedekten het beekje en hij kon zichzelf niet langer zien. Hij werd tegen wil en dank geconfronteerd met de naakte waarheid: zichzelf. Zijn aandacht verplaatste zich van de buitenkant naar de binnenkant, want het zou niet lang meer duren voordat de winter zijn intrede zou doen en hij moest zien te overleven. Dat zat nou eenmaal in zijn natuur." Ik kon als het ware de wijze glimlach zien die door de woorden van Boom heen klonk. "Toen het weer lente

werd, was hij de berk allang weer vergeten. Hij was trots op de hernieuwde kracht van zijn grove takken en op zijn glanzend groene bladeren. Vanaf dat moment stond hij alleen maar zichzelf te wezen in dat bos.” “Mooi verhaal”, zei ik peinzend. “Ik heb het toch al vaker gezegd”, grinnikte Boom. “Groen is geen kleur, het is een zienswijze.” En hij strooide vrolijk nog wat bladeren in het rond

Claudia Mulder

Herfst

Ik krijg altijd de indruk dat heel veel mensen de herfst het liefst zouden willen overslaan. Nou ben ik zelf een ontzettend ‘zon’ mens en vind je mij eerder op een strand dan in een bos, maar ik heb iets met de herfst. Niet dat bruin en geel mijn lievelingskleuren zijn, maar die bladeren krijgen iets gezelligs als ze op de grond liggen.

HERFST

derbosch@loesje.nl
www.loesje.nl/derbosch

HET IS WEER TIJD OM WITTE STIPPEN OP RODE PADDESTOELEN TE SCHILDEREN

Vaak liggen de bladeren opgehoopt in de goot en het leukste is natuurlijk om daar al schoppend doorheen te waden. Ik heb daar nog een pijnlijke herinnering aan overgehouden; in de bladeren schoppen is leuk, maar een keer schopte ik ook de stoeprand en dat was minder. Hoe dan ook, ik kan het niet laten. Hetzelfde heb ik met sneeuw, maar sneeuw ritselt niet zo gezellig en het is me veel te koud. Van alle seizoenen hebben de herfst en de winter de meeste invloed op mijn poëtische aard. Vallende bladeren en dwarrelende sneeuw vragen er gewoon om om bezongen te worden en dat heb ik dan ook regelmatig gedaan. De lente en de zomer brengen dat gevoel niet met zich mee. Misschien omdat die seizoenen niets ‘vallends’ met zich meebrengen. Ja, zomerse buien, maar dat vind ik nou niet iets om over naar huis te schrijven. En buien vind ik absoluut niet gezellig. Op een strand liggen of in de tuin zitten zijn leuke dingen voor de mens, maar zijn in mindere mate sfeervol. In de winter voor de open haard zitten en met een glas wijn naar gestadig vallende vlokken te staren, dat heeft toch wel wat. Of in de herfst met een glas bier tegen de zon in knipogen die door de van kleur veranderende bomen schijnt. Zie je wel, daar ga ik weer. Ik moet mijn vingers in bedwang houden, anders ga ik strofen typen in plaats van alinea’s.

Loesje

Ondanks dat die donkere dagen een bepaalde somberheid over zich hebben, vind ik de herfst en de winter niet onoverkomelijk. Ik denk dat er iets moois in zit als de natuur ‘sterft’ in de winter en terugkeert in de lente. Een nieuw begin. Mensen hebben dat ook. Zodra het lente wordt krijgt menigeen last van voorjaars schoonmaakwoede en moet er met een radicaal dieet worden begonnen. Regelmatig opnieuw beginnen kan geen kwaad, toch? Ondertussen ga ik me er vast op voorbereiden dat ik weer eens opnieuw ga beginnen en eindig ik voorlopig met het volgende: *“De herfst is een tweede lente waarin elk blad een bloem is.”* Maar die uitspraak is niet van mij. Die is van Albert Camus. Een fijne herfst nog.

Claudia Mulder

INLIA

Onze gemeente is één van de kerken die het zogenaamde [‘Charter van Groningen’](#) ondertekend heeft. Dit document is een beginselverklaring, bedoeld om door geloofsgemeenschappen te worden ondertekend als zichtbaar teken van de erkenning van een zelfstandige verantwoordelijkheid ten aanzien van asielzoekers en vluchtelingen die in nood verkeren.

“Wat doe jij hier? Je vertrap onze eer.”

Jarenlang waren ze onderweg naar veiligheid en vrijheid: Sara en haar twee jonge kinderen. Te voet over bergketens, door de sneeuw. Slapen in greppels. Mannen van je lijf zien te houden. Soms een tijdje werken om geld te verdienen voor de volgende etappe. En dan weer door, op de vlucht voor geweld en uithuwelijking.

Het beeld dat haar het meest bij is gebleven? De dode man, bevroren langs het pad. Of de man met de bevroren voeten die ze urenlang voortduwen? Nee: het gezicht van de vrouw die hen gastvrij opneemt. "Een engel".

Sara en haar kinderen k o m e n d a a r aangestrompeld, haar zoontje met een paar bevroren tenen. Ze zijn de bergen over, eindelijk in Turkije. Al dagen lopen ze. Ze moeten even op adem komen. "We kwamen van de hel in de hemel. Die vrouw gaf ons thee, eten, kleding. Goot lauw water over de bevroren tenen van mijn zoontje. Haar gezicht vergeet ik nooit."

De episode is ongeveer op de helft van de vlucht. Het verhaal van Sara, haar zoontje en haar dochtertje begint een paar jaar eerder in de bergen in Afghanistan. Sara is in Iran opgegroeid, maar is voor haar man naar Afghanistan verhuisd. Ze krijgen twee kinderen, zijn gelukkig. Maar een leven is hier goedkoop. Haar man wordt doodgeschoten.

Zonder man is ze onbeschermd. En als moeder heeft ze niks te zeggen over haar kinderen, daar gaat de schoonfamilie over. Sara wil zelf bepalen hoe haar kinderen opgroeien, ze wil dat ze straks naar school kunnen. Ook dochtertje Ilana. De schoonfamilie heeft andere ideeën. Zoontje Yanis wordt uitgescholden, mishandeld. Zijzelf ook.

Vlucht in de nacht

Sara besluit met haar kinderen van vijf en twee jaar oud terug te gaan naar haar ouders in Iran. Ze ontsnapt in het holst van de nacht, het spaargeld van haar man onder de boerka. Buiten het gehucht houdt ze met een smoes een vrachtwagen aan. Ze doet zich voor als de oma van de kinderen, op weg naar de begrafenis van hun moeder. Ze heeft immers een smoes nodig om met de kinderen te kunnen reizen.

Bovendien: jonge vrouwen zonder man worden verkracht, misschien zelfs vermoord. Ze smeert modder op haar handen en voeten om haar jonge huid te verbergen. Loopt krom en praat krakend. De kinderen vertelt ze dat het een spel is.

In de volgende plaats weet ze een man met een oude auto te charteren voor de reis naar de grens. Negen dagen doen ze erover. Daar verzint ze een nieuwe smoes om de grens over te komen. "Mijn man is de grens over en ik weet niet hoe ik en de kinderen nu verder komen. De smokkelaar zou eerst mijn man meenemen en dan ons, maar hij is niet meer teruggekomen."

Een oude man regelt een smokkelaar. Nog dezelfde nacht worden ze overgebracht en na een dag of drie komen ze aan vlakbij Teheran, vlakbij haar ouders. Sara telt haar zegeningen. Het was een moeilijke reis, maar haar listen hebben gewerkt: "Ik ben gelukkig niet verkracht." En nu komt ze thuis

Foto 1: berggebied in Afghanistan

Foto 2: Sara kan nu in vrijheid kiezen wanneer ze naald, draad & schaar op wil pakken.

Maar het weerzien met de ouders slaat de bodem onder haar voeten weg. Wat doe jij hier? Je vertrapt onze eer”, zegt haar moeder. Ze vraagt niet hoe het met Sara en de kinderen is. Integendeel. Ze vraagt waarom Sara ‘de kinderen van die mensen’ heeft meegenomen. “Mijn wereld stortte in”, vertelt Sara door haar tranen heen. Haar ouders zijn bang dat de schoonfamilie hén iets aan zal doen. Vader gaat onderhandelen en sluit een akkoord: Sara wordt uitgehuwelijkt aan haar zwager. Die al een vrouw en zes kinderen heeft.

Voor de tweede keer vlucht Sara met haar kinderen weg.

NB: de namen zijn omwille van de privacy van de kinderen gefingeerd.

In ons volgende blad volgt het tweede deel van het verhaal van Sara en haar kinderen. Dan leest u hoe het verder gaat; over illegale naaiateliers en mandenverkoop en de vlucht, te voet, over de bergen die Iran van Turkije scheiden.

In het blad van de PCOB (=Protestants Christelijke Ouderen Bond) afdeling Veendam e.o. vond ik onderstaande vertaling van Psalm 23. Het was ingestuurd door de heer N. Levenga, maar hij kon ons helaas niet vertellen wie de vertaling had gemaakt. (Red.).

:

P s a l m 2 3

De Here is mien hedder, aal mien doagen,
 ‘k Heb overvlood, zo huif ik nait te kloagen,
 Zien zörg brengt mie ien vrizze, gruine streken,
 Hai gefit mie rust bie kaalme wotterbeken,
 Hai dut mie goud, hai laaidt mie op mien poaden,
 zo wordt zien noam vereerd om aal zien doaden.

2. Al mout ik ook deur duust’re doalen lopen,
 ik bin naait baang: op Joe mag ik ja hopen,
 le stoan mie bie as wilde baisten graauwen,
 joen stòk, joen staf, doar kin ik op vertraauwen.
 Ik wait Joe aan mien zied op stoere wegen,
 gain onhaail dat doar draaigt, moakt mie verlegen.

3. ‘k Zit aan joen feestmoal, God van mien
 vertrauwen,
 veur ‘t oog van ale lu dij mie benaauwen.
 ‘k Wor deur Joe zaalfd. Ik krieg een volle beker.
 Zo laank as ‘k leef bin ‘k van joen laifde zeker.
 Ik zel ien ‘t haailig hoes van God, de Here,
 dag ien, dag oet, zien grode noam vereren

Wereldwijd draagt deze psalm hoop en geloof als geestelijke kracht voor het leven. Geen garantie voor voorspoed, wel de voorwaarde van menszijn en reden voor dankbaarheid. Hier de bekendste psalm ien t Grunnegers.

Kerkdiensten van de Doopsgezinde gemeente

Sappemeer – Noordbroek

zondag 19 september	10.00 uur	Tjalling Kindt	
zondag 3 oktober	10.15 uur	Broederschapsdag Groningen	
zondag 17 oktober	10.00 uur	<i>nog geen invulling</i>	
zondag 7 november	10.00 uur	Marieke Hutschemacker	Herdenking overledenen
zondag 21 november	10.00 uur	Saakje van Hoorn	
zondag 5 december	10.00 uur	Tjalling Kindt	
zondag 19 december	10.00 uur	<i>nog geen invulling</i>	
zondag 24 december	10.00 uur	Saakje van Hoorn	